

## Vidám purimot kívánunk!



Purim – 2014. március 16.

## Purimi előzetes – kirándulás Pöstyénbe

Az idén **március 16-án, vasárnap** ünnepeljük egyik legvidámabb ünnepünket, Purimot. Meghívást kaptunk Zev Stiefel pöstyéni rabbi úrtól, aki szeretettel lát minket az egyik ottani szállodában rendezendő Purim a Stetlben című nagyszabású programon. A rendezvényen fellép a Presburger Klezmer Band. Az egykori Stetlket idéző jelmezben érkezőket külön díjaznak. Terveink szerint a rendezvény előtt lehetőség lesz sétára, városnézésre a világhírű fürdőhelyen. Kérjük, hogy részvételi szándékukat március 5-ig szíveskedjenek jelezni a [kile@menhaz.sk](mailto:kile@menhaz.sk) címen vagy a 7731-224-es telefonon. Indulás: 12:00-kor a Menház elől- mindenki vendégünk egy kóser Hámán táskára, amelyet a budapesti kóser pékség szállít. A program kezdete: 16:00 (Hotel Eden). Visszaindulás kb. 19:00. Érkezés Komáromba 21 óra körül. A teljes árú részvételi díj 12 EUR, a KZSH programjaiban résztvevőknek 6 EUR. ■



## Széder este

A Komáromi Zsidó Hitközség az idén is megrendezi hagyományos széder estét, melyre ezúttal a 2. széderen, **2014. április 15-én, kedden 18:00-tól** kerül sor a Menház Zsidó Kulturális és Közösségi Központ Wallenstein Zoltán termében. A kóser vacsora ára 3 EUR. Jelentkezni 2014. április 7-ig lehet a [kile@menhaz.sk](mailto:kile@menhaz.sk) címen vagy a KZSH titkárságán, tel: 7731-224. ■

## Folytatódik a Szabadegyetem

A Komáromi Zsidó Hitközség ezúton hív meg minden érdeklődőt az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem Szabadegyetemének tavaszi félévében tartandó előadásaira. A program mindenki számára nyitott és ingyenes.

**Helyszín:** Menház, Zsidó Kulturális és Közösségi Központ, Komárom, Eötvös utca 15.

**Kezdési idő:** 16:00. Szlovák nyelvű szinkrontolmácsolást biztosítunk!

### Március 20.

*Szántóné dr. Balázs Edit:*

A budai purim

### Április 9.

*Friedmann Sándor:*

Emlékművészet. Az emlékezés művésze a holokauszt után.

### Április 30.

*Dr. Zima András:*

„Új határok között.” A két világháború közötti budapesti modernizáló zsidó csoportstratégiák a megváltozott Kárpát-medencei határok függvényében.

### Május 28.

*Dr. Pelle János:*

Az utolsó vérvádak

Mindenkit szeretettel várunk! ■



# Nyertes pályázatok

Komárom városa idén is támogatta szociális és kulturális tevékenységünket. Jelenleg a támogatási szerződések megkötése folyamatban van. A Szlovákiai Zsidó Hitközségek Szövetsége pályázati rendszerében a Menház és a mikve kisebb rekonstrukciójához, illetve közösségi és vallási programjainkhoz kaptunk az eddiginél szerényebb mértékű támogatást. Februárban és márciusban további pályázatokat nyújtunk be annak érdekében, hogy biztosítani tudjuk kis hitközségünk folyamatos programjait. ■



## Kérjük a támogatását!

**Kedves Olvasónk!** Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

2008. január 1-től támogatását az alábbi bankszámlaszámokra küldheti (támogatás személyesen a KZSH titkárságán és csekken is lehetséges):

**Belföldi átutalás Szlovákiából:**

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy  
10103804/5200 – OTP Slovakia

**Nemzetközi átutalás külföldről:**

A KZSH címe: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno vagy

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

**Köszönjük!**

**Magyarországi olvasóink figyelmébe: Kedves Olvasónk!**

Kérjük, hogy az egyházaknak adható személyi jövedelemadója 1 százalékát a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége részére ajánlja fel a 0358-as technikai számon. A MAZSIHISZ rendszeresen támogatja a KZSH munkáját!

**Külföldi olvasóink figyelmébe: Támogathat már Paypalon keresztül is!**

A Komáromi Zsidó Hitközség megnyitotta Paypal számláját, adományait az alábbi címre küldhetik: [help@menhaz.sk](mailto:help@menhaz.sk)

**Hitközségi Híradó** (Spravodaj) – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja (mesačník ŽNO v Komárne). Alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő** – szerkesztő: Paszternák Tamás (tamás.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak** – spolupracovníci: Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő** – grafická úprava: Saláth Richárd, **olvasószerkesztő** – jazyková korektúra: Vadász Magda (Budapest), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomtatás** – tlače: Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe** – adresa ŽNO: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám**: EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO**: 34073400. Alapítva 5756-ban. Realizované s finančnou podporou Úradu vlády SR – program Kultúra národnostných menšín 2013. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!**

## Faliújság

### rövid hírek

✧ A KZSH-t, a HH-t és a Shalom klubot támogatták: dr. Wágner Jánosné (Nagykanizsa), Jozef Dukes (Pozsony), Wohlstein Sándor (Pozsony), MUDr. Ivan Kolín (Kassa), Földes Ondrej (Pozsony), Gábor család (Nagykürtös), Bruckner Ibolya (Ógyalla), Šajmovičová Zuzana (Pöstyén), Šebo Štefan (Nagyfödemes), Šaláti Erzsébet (Léva), Messinger Tibor (Érsekújvár), Deutsch Valéria (Érsekújvár) és anonimitásukat kérő adományozók. Köszönjük!

✧ Márciusban párkányi középiskolások látogatnak a Menházba, a helyi középiskola történelemtanára, Himmler György vezetésével, ahol rendhagyó történelemórán vehetnek részt.

✧ A téli Maccabi játékok előtt a Csorbánál ült össze a Szlovákiai Zsidó Hitközségek Központi Szövetségének vezetősége. Az ülésen a KZSH-t Pasternák Antal elnök képviselte. A testület elfogadta a szövetség 2013-as beszámolóját és a 2014. évi költségvetést, továbbá szó esett az aktuális problémákról, a temetők és a Chevra Kadisha ügyéről.

✧ Megkezdődtek a júniusban nyíló közösségi múzeumunk tervezési munkálatai. Továbbra is várunk minden dokumentumot, tárgyat, amelyek a komáromi zsidóság múltjához és jelenéhez kapcsolódnak.

## Kóser pékáru rendelhető

Kóser pékáru (barchesz, kakaós kálács és egyéb termékek) legközelebb az alábbi dátumokra rendelhető: **március 14.** (háman táska is) és **május 2.** A rendeléseket szerdáig kell leadni a 7731-224-es számon vagy a [menhaz@menhaz.sk](mailto:menhaz@menhaz.sk) címen és azok péntek délután vehetők át a KZSH irodájában. ■

### Támogatás nélkül – kérjük segítségüket!

A Szlovákiai Zsidó Hitközségek Központi Szövetsége minden évben kiírja pályázatait, melyet a szövetség vezetése által felállított bizottságok értékelnek és tesznek javaslatot a támogatások mértékére. A pályázati rendszer fennállása óta (2012-ig a Szlovák Köztársaság Kormánya Kárpótlási Tanácsa által bonyolította le) **először fordult elő, hogy a szövetség nem támogatta lapunk, a Hitközségi Híradó kiadását.** Példátlan módon már 2013-ban is egy szerencsétlen nyelvi korlátot szavazott meg a bizottság, melynek értelme ugyan nem volt, de mégis bekerült támogatási szerződésünkbe.

Úgy gondoljuk, a szlovákiai zsidó közösség elemi érdeke, hogy a zsidó vallásról, közösségről, hagyományokról együtt tanuljunk, rendezvényeket szervezzünk, bármely nyelven is tesszük azt ebben az országban.

*A szövetség elnöke tavaly augusztusi komáromi előadásában már kifejtette, hogy a komáromi közösségnek szerinte nincs jövője. Sajnos úgy tűnik, hogy most egyesek szeretnék anyagilag is ellehetetleníteni két évtizede élő kezdeményezéseinket.*

A szövetségben az elmúlt években 3, a miénknél jóval kisebb taghitközség jött létre: Nagyszombatban, Trencsénben és Rimaszombatban, vannak olyan közösségek, amelyek évente 1-2 programot szerveznek, **mégis csak Komáromnak nincs jövője?**

A pályázati rendszerből nagy összegű támogatásban részesült a DSH – Holokauszt Dokumentációs Központ, mely magát ugyan országosnak tartja, de tevékenysége – és főleg az, hogy e munka finanszírozása egyáltalán a zsidó közösség feladata-e – még a szövetség vezetői szerint is vitatható.

Szintén több tízezer EUR jutott a Maccabi játékoknak, melyről több cikket is olvashatnak ebben a számunkban.

A KZSH 4 projektjére ugyan kapott a korábbiaknál szerényebb összegű támogatást, de a HH egy fillért sem. **Pedig mi vagyunk Szlovákia egyetlen zsidó nyomtatott havilapja, amely ráadásul minden hitközségbe eljut. 213 hónapja folyamatosan működünk, szeretnénk még sokáig szolgálni a közösség érdekeit. Sokan önkéntesként végezzük feladatunkat, próbáljuk költségeinket minimális szinten tartva színvonalas, színes lapot készíteni.**

**Most itt az idő, hogy saját lábunkra álljunk, kérjük, amennyiben tudja, támogassa megjelenésünket! ■**

PT

## Gyümölcsös emlékezés – ENSZ Holokauszt Emléknap és Tu BiSvat a Menházban

Zsúfolásig megtelt a Komáromi Zsidó Hitközség Lipscher Mór terme 2014. január 26-án az ENSZ Holokauszt emléknapja alkalmából szervezett előadásokon. **Paszternák Tamás** köszöntő és emlékező szavai után három meghívott előadó igyekezett felidézni az 1944-ben kicsúcsosodó szörnyűségekhez vezető utat, a városban és a régióban történt eseményeket. Emberi sorsok elevenedtek meg a hallgatóság számára, tragikus életutak, s néhány túlélői történet.

**Dr. Martin Korčok** bevezető szavai után megtekinthettük A komáromi hölgy, aki a kauferingi koncentrációs táborban szülte meg gyermekét című dokumentumfilmet, mely Miriam Rosenthal életútját dolgozza fel. Az előadó a pozsonyi Komenský Egyetemen tanult néprajzot, itt szerzett doktori fokozatot. 2003-tól a Szlovák Nemzeti Múzeum – Zsidó Kultúra Múzeumának igazgatóhelyettese, több szlovákiai és nemzetközi szervezet holokauszttal kapcsolatos szakértője. 2008-tól az EDAH (www.edah.sk) polgári társulás vezetője, amely a filmet készítette.

**Dr. Miroslav Michela**, a Szlovák Tudományos Akadémia pozsonyi Történeti Intézetének és a prágai Károly Egyetem Cseh Történelem Intézetének munkatársa, A zsidók komáromi letelepedésének kutatása címmel gazdagon illusztrált prezentációval idézte fel a zsidó közösség városunkban érkezésének eseményeit.

**Dr. Vági Zoltán:** Ki döntött a zsidók deportálásáról? Berlin-Pozsony-Budapest-Birkenau 1942-1944 című eszmefuttatása igyekezett helyretenni a napjainkban a magyarországi közéletet nagy mértékben foglalkoztató témát. A budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Társadalmi Konfliktusok Ku-



tatóközpontjának igazgatóhelyettese a többi előadóhoz hasonlóan igyekezett megválaszolni a közönség soraiban felmerülő kérdéseket.

A nap további programja a Wallenstein Zoltán teremben folytatódott, a Shalom klub Tu bisvati összejevetelével. A hitközség titkára, **Haas Judit** által összeállított, 15 féle gyümölcsöt tartalmazó tányérok mellett **dr. Paszternák András** ünnepköszöntő szavai után **Paszternák-Szendy Barbara** összegezte az ünnep hagyományait, s azok mai megtartásának budapesti szokásait.

A Vészkorszak szomorú történetei után a Tu bisvati együttléti szimbolikusan is rámutatott, hogy a komáromi zsidóság az akkor történtek ellenére is megüli még – 70 évvel az események után – az ünnepeit, s bizakodással tekint a jövőbe.

Köszönet mindazoknak, akik a programok megszervezésében és zavartalan lebonyolításában közreműködtek. ■

PA

## 100 éve hunyt el Schnitzer Ármin

**E**z az év a Komáromi Zsidó Hitközség számára egyben leghíresebb rabbink dr. Schnitzer Ármin jubileumi éve is, decemberben lesz 100 éve halálának. Ki is volt ő? Erre szeretnénk ráirányítani a figyelmet most induló sorozatunkban, melyben magyarul és szlovákul közöljük életrajzát, illetve a 110 évvel ezelőtt Bécsben németül megjelent Zsidó kultúrképek (életemből) című könyvének előszavát és Komáromról szóló fejezetét folytatásokban. A könyv fejezeteit Riszovannij Mihály fordította magyarra, Katarína Potoková pedig szlovákra.

*Schnitzer Ármin 1836. december 8-án született Hunfalván (Huncovce) vallásos zsidó családban. Gimnáziumi tanulmányait Nikolsburgban (Mikulov) végezte. Rabbiniкус ismereteit a leipniki, a nikolsburgi, a gyöngyösi és a breslavi (Wroclaw) jesivákban (zsidó vallási iskola) szerezte.*

*1861. december 31-én választották meg a Komáromi Izraelita Hitközség rabbijának.*

*1866-ban a haditörvényszéknél több magyar vádlottat sikerült felmentetnie.*

*1892-ben 40 évi működése után Őfelsége a koronás arany kereszttel tüntette ki. A jubileumi ünnepségen nagy számban vettek részt a város és a többi felekezet vezetői, illetve a polgárok. Jókai is megtisztelt levelével.*

*Legendás barátságban volt Papp Gábor komáromi református püspökkel.*

*Komárom város iskolaszékének és közigazgatási bizottságának tagja volt. Sokat tett a felekezetek egyetértéséért.*

*Városunkban tanult meg magyarul, ezen a nyelven tartotta szónoklatait. Cikkei a kor neves folyóirataiban jelentek meg, több hírlap munkatársa volt.*

*52 évig működött Komáromban, ezalatt a Bencés Gimnázium zsidó diákjainak hit-tanára volt.*



*Nyolc gyermeke született (hat lány és két fiú). Fő műve: Zsidó kultúrképek. (Életemből). Bécs, 1904.*

*1914-ben halt meg, az Aranyember utcájában található zsidó temetőben temették el. ■*

**SCHNITZER ÁRMIN:**

**ZSIDÓ  
KULTÚRKÉPEK  
(ÉLETEMBŐL)**

Bécs, 1904.

**ELŐSZÓ**

Az alábbi „zsidó kultúrképekkel” szeretném bemutatni a kehilá (zsidó hitközség) mindennapi életét nép- és rabbiiskoláival (héder és jesiva) egyetemben, hogy az olvasó bepillantást nyerjen a zsidó néplélekbe, mely minden időben a legszűkebb körülmények között is nagyot alkotott, a tudás fényét és a szellem hőseit adta népünknek.

A régi „héder” és a „jesiva” egykoron a zsidó szellem és a zsidó népi erő fellegvárai voltak. Iskolák, melyekből „jó eszű” és erős lelkű, nagy tanító mesterek nőttek ki, akik mindenkor acélkemény meggyőzőerővel és erős hittel fénytettek előttünk az élet sötétjében, hogy zsidóságunkat fenntartsák nemcsak a mi, hanem az egész emberiség javára.

Legyenek hát e képek, melyek színlükkel nem vakítanak, melyeket inkább egyszerűen, igazságukban mutatok be, ahogy magam is megélttem őket, legújabb tudományunk, a zsidó néprajz építményének kis építőkövei. ■

## Kiállítások a Duna Menti Múzeumban, Velencei kalmár a Komáromi Jókai Színházban

**A** Komáromi Jókai Színház következő, áprilisi bemutatója Shakespeare híres zsidó tárgyú műve A velencei kalmár lesz. Ha tagjaink és barátaink szeretnék, szervezünk egy közös színházlátogatást. Igényünket a kile@menhaz.sk címen jelezhetik.

A Duna Menti Múzeum idei programjai közt két tagunk kiállítására is felfigyeltünk: A Zichy palota foto galériájában a Zürichben élő **Scheiner Péter** alkotói kiállítása június 5-től szeptember 22-ig lesz látható.

Marika emlékére címmel a Holokauszt 70. évfordulója alkalmából rendezik meg a Jeruzsálemben élő festőművésznő **Miriam Neiger Fleischmann** kiállítását. A tárlat szeptember

12-től október 30-ig lesz nyitva a múzeum Nádor utcai főépületében. ■



# EGY ÉV IZRAELBEN

Dr. Paszternák András útinaplója

## XXVIII. rész Barátok

(2011. augusztus 25.)

Néha az ember hajlamos azt gondolni, nincsenek is igaz barátai, csak jó ismerősei. Szerencsére az élet mindig jelét adja annak, hogy akadnak.

Pár napja kaptam egy üzenetet Norbitól, Izraelben van, s Dávid küldött vele egy ajándékot. Mára, munka utánra beszéltek meg a találkozót. Norbi egy példakép számomra. Gimnazista koromban mindig szürke ruhákban jártam, s a világot is elég fakón láttam. Amikor szarvasi madrichként (ifjúsági vezető) Norbi kollégámon azt láttam, hogy ő mindig színesben van, s ez alapvetően meghatározza az egyéniségét, elgondolkodtam mindezen. Ebben az időben csak a narancssárga srácnak hívtuk. Mert ha nem is mindig tetőtől talpig volt narancs színben, biztos, legalább egy ilyen ruhadarab vagy kiegészítő akadt rajta. Szóval ő nyitotta fel a szememet, hogy lehet az életet a fekete-fehéren kívül más árnyalatban is látni.

Az ajándék küldője, Dávid, az ifivezető példaképem. Kezdőként mindig olyan profi szerettem volna lenni, mint ő. Igyekeztem ellesni a problémamegoldó képességét, a módszereket, amelyekkel a csoportjait vezette. Ittam minden szavát. Persze, mint minden nagy mesternél, azért eljött az az idő, amikor tanítványaként elkezdtem fenntartásokkal fogadni bizonyos megnyilvánulásait. Ami vitathatatlan, jelentős hatása volt a szarvasi munkámra.

Elindultam hát Tel-Avivba, a tengerpartra, hogy váltsak egy-két szót Norbival és átvegyem a küldeményt. Pechemre a 61-es helyett a 161-es busz indult hamarabb. Egy óvatlan pillanatban felszálltam. Ez a busz Bnei Brakon keresztül halad, azaz inkább araszol. A vallásos negyeden 50 perc alatt jutottunk át. A 61-es kb. ugyanezt a távot 20-25 perc alatt teszi meg Ramat Ganon keresztül.

Vagy 1,5 óra és néhány telefon után összefutottunk tíz-tizenöt percre. Jó volt őt látni! A Dávid által küldött ajándék egy kipa (kerek fejfedő volt). Amelyet a Jichak Roth, egykori szarvasi táborvezető emlékére tartott Tóraavatásra készítettek. Dávid, todá (köszönöm)! Jóle-

sett, hogy gondoltál rám, s tudtad, nekem sokat fog jelenteni ez a kis anyagdarab. Legközelebb, ebben leszek majd a Bar-Ilanon, a laborban.

Még egy örömteli eseményről kell beszámolnom. Sosem volt még olyan oldott a hangulat odabent mint ma. Hosszas tudományos vitát folytattunk arról, hogy volt-e Micky egérnek nagybácsija. 11 év 7-10 évesekkel való foglalkozás után határozottan állítottam, hogy a rokon létezése kizárt. 20-25 perc vita és érvelés után kiderült, a kolléga Donald nagybácsijára, Dagobertre gondolt. Jót szórakoztunk az egészen!

(2011. augusztus 26.)

Itt ülök a tel-avivi Ben Gurion Repülőtér tranzitjában (igen, igen, már megint órákkal korábban, szokás szerint), fejemen a ma (azaz már tegnap) kapott szarvasi kipa. Úgy érzem, ez most egy alkalomhoz illő viselet. A Pizza Hutnál az előbb szoltak is, hogy ők nem kóserek. Izraelben él az a sztereotípiá, hogy aki kipát vesz, az mélyen vallásos.

Nem láttam sok értelmét, hogy Ramat Ganban üljek tükön a hajnalt várva félig álomban. Egy reptér mégis érdekesebb. Igaz most kicsit zombi fejem van. Köszönhetően az ELAL-nak már fél kettő körül átjutottam a biz-



tonsági ellenőrzésen, csomagfeladás, személyi-kézipoggyász átvilágítás és az útlevel ellenőrzésen. Egy plusz pont a MALÉV-val szemben, ahol tényleg csak három órával a gép indulása előtt lehet checkolni.

Hát ezt is megértük, eltelt az első, nagyjából három hónap. Ideje hát hazatérni egy kicsit. Megnézni anyát, apát, Tomit, felköszönteni a lassan százéves nagymamámat. Elmerengeni egy kicsit a komáromi Menház ódon falai között, elzarándokolni tudományos bölcsőmhöz, az MTA Kémiai Kutatóközpontba a Pusztaszeri útra.

A pesti Liszt Ferenc Repülőtéren kezdtem el a "Posztdok Naplót" írni, legyen ez a bejegyzés – itt most a Ben Gurionon 3:13-kor – egy majdani könyv első fejezetének zárása.

Lehitraot Izrael! Viszontlátásra! ■

*Készült az Interneten folyamatosan publikált Posztdok Napló alapján –  
www.kispaszti.com*



Feuerstein Azriel:

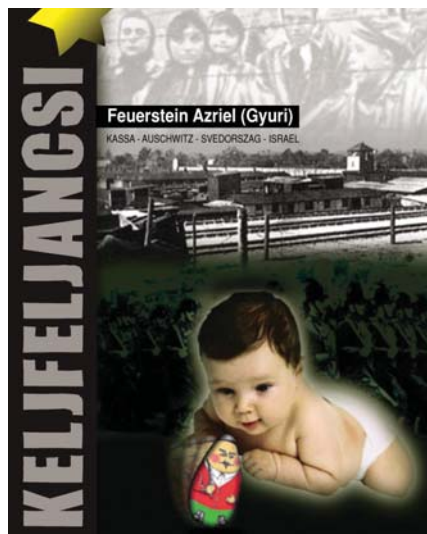
## KELJFELJANGSI

### 10. fejezet 1. rész

Szóval, ez Auschwitz. A kapun a felirat: „Arbeit macht frei”. A dupla és villamosított drótkerítések az őrtornyokban ülő katonákkal. A levegőben egy furcsa szag. Valami ég. A hatalmas füstölő kémény, amely szikrákat hány ki magából a sötétedő estébe. A kémény föld, amely itt-ott ruganyos egy pár méteren keresztül, mintha elnyeléssel fenyegetne. Aztán megtudtam, hogy a tábor egy hatalmas feltöltött mocsárra épült, és a ruganyos részek a vízlevezető árkok fölött vannak, amelyekben a föld alatt még mindig folyik a víz. De nincs idő nézelődni. Jól megtermett, „Cápo” karszalagú pizsamás pribékek kiabálással és gumicsövekkel siettetnek bennünket. A többségünk még sokban van. A napokig tartó kimerítő utazás alvás, ital és étel nélkül, koszosan a magunk piszkával is, miután pár perccel ezelőtt elválasztottak mindentől és mindenkitől, aki drága és fontos volt az életünkben, visznek minket...hová? Egyszerre egy ember kiugrik a sorból, anélkül, hogy a kápók megpróbálnák megállítani, üvöltve rohan a kerítés felé és ráveti magát. Kékes szikra, géppuska sorozat, égő hús szaga. Nincs megállás, aki megfordul, azt ütik.

Egy hatalmas öltözőhöz érkezünk. Minden ruhát felakasztani, a cipők a pad alá. Megjegyezni a fogas számát. Bemegyünk a másik terembe, minden úgy megy, mint egy futószalagon. Velünk szemben egy hosszú pad mögött vagy tíz borbély. Először is borotválás. Nekem nem nagyon van rá szükségem, csak tizenhat éves vagyok, de senki sem kérdez. A szappant, egy jobb napokat látott törülközővel törülök le. Tovább a másik pad borbélyaihoz. Itt minden megmaradt haját lenyírják, géppel, a fejet, a hónaljat, ágyékot. A kijáratnál egy kápo egy darab szappant nyom a kezünkbe. A szappanon R.J.F. Hol a törülköző? Nincs törülköző. Bemegyünk a tusolóba. Hihetetlen. Meleg víz. Egy álom. Az emberek mosolyogni kezdenek, élvezik a meleg vizet. Én már tanultam valamit. Gyorsan lemosom a szappant még a hideg víz előtt, de a hi-

deg vizet is élvezem. Kinyitom a szamat, végre egy kis ivóvíz. Mindenki ki-fele egy harmadik terembe. Hol a törülköző? Nincs törülköző. Vizesek vagyunk és fázunk egy kicsit. Jó, hogy május van és nem december. Várunk, két tolokocsi érkezik. Az egyikben ruhák, a másikban cipők. Mindenki kap egy vékony, rongyos gatyát, egy hasonló inget, nadrágot, kabátot és sapkát, mindezt kék-fehér pizsamászerű anyagból, és egy holland facipőt, vagy bőrcipőt fatalpplal. A kápo mond valamit szlovákul egy előttem álló fiúnak, aki nem érti, mert csak magyarul beszél. Felajánlom a káponak, hogy én majd lefordítom, és egyúttal elmagyarázom neki, hogy szeretném visszakapni az én cipőmet, mert lúdtalpam van. Ő jól megnéz, rámutat a kezében lévő gumicsőre: „Ez az én tolmácsom” rávág egy na-



gyot a fiúra, aki mindjárt megérti, a kezembe nyom egy negyvenháromas cipőt, (öt számmal kisebbet hordok), leken nekem egy nem kevésbé szívélyes pofont, én is megértem és egy kapcát, amelynek sem, a nevét sem a célját nem tudtam, amíg meg nem magyarázták, hogy zokni helyett viselik. Csodák csodája, kifelé menet találok egy felbomlott szalmazsákot, megtömöm a cipőt szalmával, felveszem a kapcát, a kitömött cipőt és kész a toalettem. Hármas sorokba állítanak, a kápo megmagyarázza, hogy ha találkozunk egy némettel a: „Mützen ab!” vezényszóra mindenki leveszi a sapkáját. Nem kell

tolmács. Megérkezünk a blokkhoz, vagy ötven méter hosszú és tíz méter széles építmény. A két fal mentén három emeletes, vagy három méter széles fapriccsok, mindegyikén öt ember alszik. A blokk közepén vagy másfél méter széles és egy méter magas kis fal van a felvigyázóknak. A kapuban áll a kápo, akitől a cipőt kaptam, a „tolmácsal” a kezében és mindenki kap tőle egy használt katonai takarót.

Meglát engem és félreállít. Közben a két segítsége, üvöltések és verések közben elosztja az embereket, minden priccse ötöt. Állok, várok és remegek, de igyekszem nem mutatni. Kiderül, hogy a kápo nem is kápo, hanem „Blokkaelteste” azaz blokkparancsnok, vagyis a jóisten után, aki nem sokat forgolódik itt, és persze minden taknyos S.S: után a rangban a következő. Ez az úriember megfog és bevisz a blokk elején lévő szobájába. A szobában ágy, szekrény, asztal, szék. Az asztalon egy egész kenyér. Várakozásteljesen néz rám, hogy mit szólok ehhez a gazdag, fényűző pompához, de én még új vagyok, pár héttel ezelőtt még otthon voltam és nem tudom kellőképpen értékelni. Leültet az ágyra és mondja nekem a következőket: „Ma kaptad az első, de korántsem az utolsó pofont, és ezt azért kaptad, hogy jól az eszedbe tartsd azt a pár szabályt, amely talán segíteni fog abban, hogy egy bizonyos időre megmaradj, és pedig: ne legyél az első és ne legyél az utolsók között. Ne állj az első, sem az utolsó sorba. Ne szólíts meg egy kápot, vagy pláne egy S.S.-t, ha ő nem szól hozzád, és főleg sose nézz a szemükbe.” Ezzel gondolkodik egy kicsit és levág nekem egy negyed kenyeret és úgy látszik, várja, hogy hála-könyekkel boruljak a lába elé. Két hónap múlva meg is tettem volna, de új voltam, és kövér és nem különösen éhes úgy, hogy csak szépen megköszöntem és azt gondoltam magamban, hogy még ezek között a pribékek között is van egy pár, úgy látszik, akikben egy kis emberség megmaradt. Másnap láttam, hogy véresre és féholtra vert egy fiút, aki kilépett a sorból. De a tanácsait megfogadtam és segítettek abban, hogy megmaradjak. A tanácsok és a vakszerence. ■

*Folytatása következik...*



## Löwinger Mancsi szakácskönyvéből

### Mandulafa, a tavasz királya

**A mandulafa rendszerint Tu Bisvátkor virágzik, szerintem ez a természet a legszébb jelensége a hosszú szürke, téli napok után. A termése a mandula magja egész évben kapható az üzletekben Mindenki ismeri a különböző cukrászati készítményeket, főleg a marcipánt, amit mandulából készítenek.**

Az újbevándorló család európai nagyvárosból került egy városkába, ahol az államtól kaptak bérbe egy kis kertés házat. A kert elég elhanyagolt volt, mivel hónapok óta senki sem lakott a házban. A család tagjai, akik eddig csak cserépben láttak növényeket vagy képes újságokban, elkéserevde nézték a kis kertet és benne egy magas fát. Elhátározták, hogy a legfontosabb a házbenti felújítása, a kert majd később kerül sorra. A napok a legfontosabb tevékenységekkel teltek, mellettük a nyelvtanulás meg a munkakeresés. A háziasszony néha a mosásból vagy a mosogatásból maradt vizet a fa gyökerére öntötte, mivel megsajnálta a fát, de nem is próbálta kitalálni milyen fa tevélyesedik a kertjében. Néha meleg nyári délutánon székeket tettek a fa alá és ott pihentek, olvastak és élveztek a

lombok árnyékát. Egyik délután rég nem látott rokon lepte meg a családot. Szakértő szemével rögtön látta, hogy ez a nagy fa egy mandulafa, amelynek pár hetes dicsősége van egy évben, mikor gyönyörű virágokkal köszönti a tavaszt. A vendég megígérte, hogy fog segíteni a mandulafa termését leszedni, eladni, ezzel is segíti majd a család megélhetését. Lelkesen beleegyeztek. A családi krónikába két új tény került. Szerintük a mandulavirágzás a legszebb a természetben, a mandulás cukrásztermékek pedig a legjobbak.

Ezt a kis epizódot Lilách mesélte el éveken át tanítványaiknak mikor a természet csodáiról tanított. Szerinte fontos tisztelni a növényeket pont úgy, mint ahogy elvárjuk, hogy az emberek egymást respektálják. A természet bő kezekkel jutalmazza azt, aki tiszteli őt.

Ő Lilách, emlékszik, hogy éveken át kísért a gyerek korát és felnőtt korát is a mandulafa, amely szünet nélkül megáldotta meg őket a gyümölcseivel, és ennek következtében különleges süteményekkel, tortákkal, krémekkel.

Nekem nem volt mandulafám, de van egy könnyű és finom mandulás sütemény receptem, amit örömmel osztok meg kedves olvasóimmal.

#### Hozzávalók:

20 dkg darált mandula, 10 dkg vaj, 8 evőkanál liszt, 1/2 tasak sütőpor, 8 evőkanál cukor, 10 dkg cukormentes almapüré vagy 1 egész tojás, 10 dkg tejföl, 1/4 kávéskanál só, egész mandula a díszítésre.

#### Elkészítés:

A vajat elmorzsoljuk a lisztben. Hozzáadjuk a sütőport és a többi hozzávalót. Olajjal kikent sütőpapírt teszünk a tepsibe. Nedves kézzel kis gombócokat készítenek, minden gombócra egy darab mandulát teszünk. Előre melegített sütőben 25 percig sütjük. ■

Orna Mondschein

## Gyökereink visszahívják – Komáromi Zsidók Világtalálkozója

A Komáromi Zsidó Hitközség 2014-ben a Holokauszt 70. évfordulója alkalmából rendezi meg a Komáromi Zsidók II. világtalálkozóját. A túlélők mellett várunk mindenkit, akinek városunkból vagy a környékről származtak felmenői. A program szlovák, magyar és angol nyelven zajlik majd. Valamennyi generáció tagjait szeretettel várjuk!

**Időpont: 2014. június 6-8.**

**Tervezett program:**

**Péntek:** zsidó közösségi múzeum megnyitása a Menház -

Zsidó Kulturális és Közösségi Központban, közös szombatfogyasztás és ünnepi kóser vacsora.

**Szombat:** Sahrít, ismerkedő beszélgetés, városnéző séta, találkozás a város vezetésével, Havdala, filmvetítés.

**Vasárnap:** Mártírnap – megemlékezés a temetőben és a zsinagógában.

**Regisztráció:** [kile@menhaz.sk](mailto:kile@menhaz.sk). Kérjük, továbbítsa felhívásunkat ismerőseinek, barátainak! Mindenkit szeretettel várunk! ■

PT

### Tagsági díj

Ezúton kérjük hitközségünk tagjait, hogy a 2014. évre esedékes tagsági díjat szíveskedjenek átutalással, csekken vagy a titkárságon befizetni. A díjak változatlanok: 10 EUR/fő, diákoknak, nyugdíjasoknak és munkanélkülieknek 4 EUR/fő. További adományokat szívesen fogadunk. ■

### Temetőgondozási díj

Kérjük, a komáromi zsidó temetőben eltemetettek hozzátartozóit, hogy a 2014. évre esedékes sírgondozási díjat lehetőleg még a tavaszi munkák megkezdése előtt szíveskedjenek rendezni. A díjak nem változtak: 10 EUR/sír, dupla sírok esetén: 17 EUR/sír. ■



# A Tátrában a Tóránál, avagy szubjektív jelentés a téli Makkbiádáról

**Szombat délelőtt, röviddel a reggeli után elkapnak a Csorba-tói szálloda folyosóján, tizediket keresnek a minjéhez. Talán a nyolcadik vagyok, amikor belépek a terembe, várunk még vagy húsz percet, hogy a bécsi reform rabbi hozzákezdhesen az imához.**

Végül befut a tizedik hittestvér is. Ősi dallamok töltik meg a tátrai teret, néha megcsörren egy-egy mobil vagy csak ott



rezeg a zsebben. Maroknyian vagyunk, pedig állítólag ez az egyik legnagyobb zsidó esemény, amely Szlovákiában történik éves szinten. A téli Makkabi-játékok, a reggeli ima, s a Tóra-olvasás he-

lyett, inkább a sípályára csábítja a résztvevőket. Mifelénk azt a kérdést szokás feltenni, vajon a kulturális programok elegendőek-e a zsidóság megőrzéséhez? Itt feltehetjük a kérdést, a sport képes-e pótolni a szakrális dolgokat? Lesz-e majd tűz, hús, harminc év múlva, aki eljön az imára? Nem túl kecsegtető jövőt vetítenek előre ezek a havas hegyekkel körbeölelt pillanatok...

Mindemellett le kell szögezni, a két-napos rendezvény során csupa mosolygós arcot látni, kicsik és nagyok élvezik a téli sportok örömeit, érdekesek a különböző előadások, van gyereksarok, hórátánc. Az egyik legmeghatóbb pillanat a péntek esti vacsora, az erő, amely a családokból sugárzik, a közösségi létből, energiával tölt fel szerintem mindenkit.

Jut idő pihenni, sétálni a csodás természetben, merengeni, kikapcsolódni. Szombat este aztán búcsúparti, díjátadók, énekesek, tánc. Ideje volt látni ezt a hosszú évekre visszanyúló, sokakat vonzó téli programot. Hazafelé a vonaton az örök dilemma nyomaszt, akkor most a szombat őrzi meg a zsidóságot, vagy a zsidóság a szombatot? ■

PA

## Kulturális élmények

A téli Makkabi játékokon a szombati sportversenyek mellett pár érdekes és fontos előadás is elhangzott, ezzel a nem sportolóknak is lehetőséget biztosítottak arra, hogy hasznosan töltsék el idejüket, tanuljanak, művelődjenek.

A péntek esti Kabbalat Shabat után dr. Maroš Borský, a Szlovák Zsidó Örökség Központ vezetője, a Pozsonyi Zsidó Hitközség alelnöke tartott előadást a pozsonyi Zsidó Közösségi Múzeum létrehozásának történetéről és a hitközség tulajdonában álló judaika gyűjteményének megmentéséről.

Szombat délután Martin Barto, a Szlovák Nemzeti Bank korábbi alelnöke, gazdasági elemző, a SZLO-ZSIHISZ Számvizsgáló bizottságának aktív tagja, Mit várhatunk Szlovákiában és az EU-ban 2014-ben? címmel tartott előadást, melyen Igor Rintel, a szövetség elnöke és a közönség is sok kérdést tett fel.

A szombat kimenetele előtt Yuval Kats, a Maccabi játékok bécsi reform előímádkozója az izraeli médiáról szólt angolul. ■

PT





# V Tatrách pri Tóre, alebo subjektívne hlásenie zo zimnej Makabiády

V sobotu predpoludním, krátko po raňajkách, ma odchytili na chodbe hotela na Štrbskom plese. Hľadajú desiateho do minjanu. Som asi ôsmy, keď vstupujem do haly, v ktorej čakáme ešte dvadsať minút, kým sa viedenský reformovaný rabín pripraví k modlitbe. Nakoniec dorazí aj desiaty. Tatranský priestor naplnili staroveké melódie, niekoľkokrát sa ozve, alebo vo vrecku zachveje mobil. Je nás tu len zopár, napriek tomu, že sa zúčastňujeme údajne na najväčšom každoročnom židovskom podujatí. Zimné hry Makabiády lákajú účastníkov skôr na zjazdovky, ako na rannú modlitbu, alebo čítanie z Tóry. Tam, odkiaľ prichádzam, sa zvyčajne pýtajú na to, či kultúrne podujatia postačia na zachovanie židovstva. Tu sa môžeme rovno spýtať: môže šport nahradiť sakrálnu veci? Nájde sa o desať, dvadsať, či tridsať rokov vôbec ešte niekto, kto sa zúčastní na bohoslužbe? Tieto momenty v

objatí zasnežených končiarov nie sú príslubom svetlej budúcnosti...

Pritom treba, samozrejme, skonštatovať, že počas dvojdňového programu tu vidno mnoho vysmiatej tváre, malí aj veľkí sa tešia zo zimných športov. Zaujímavé sú aj prednášky, nachádza sa tu detský kútik, tancuje sa hora. Najdojímavejším momentom je piatková večera. Sila, ktorá vyžaruje z rodín a zo spoločného bytia, naplňa energiou každého z nás.

Máte čas na oddych, na prechádzku v lone krásnej prírody, na premýšľanie, relax. V sobotu večer nasleduje rozlúčková párty, odovzdávanie cien, spev a tanec. Už bolo na čase zúčastniť sa na tomto zimnom podujatí, ktoré sa koná už viac rokov a láka mnohých záujemcov. Vo vlaku cestou domov som zápasil s večnou dilemou: zachováva šabat Židov, alebo Židia zachovávajú sobotu? ■

PA

## Kultúrne zážitky – prednášky na zimnej Makabiáde

Zimná Makabiáda priniesla nielen sobotňajšie športové súťaže, ale aj niekoľko dôležitých a zaujímavých prednášok. Týmto spôsobom mohli užitočne stráviť čas aj tí, ktorí nie sú športovo založení, mali možnosť učiť sa a vzdelávať. Po piatkovom Kabalat Šabat prednášal riaditeľ Centra slovenského židovského dedičstva a podpredseda Bratislavskej židovskej komunity, dr. Maroš Borský, o založení Múzea židovskej komunity a o záchrane kolekcie judaík, ktoré sú majetkom komunity.

V sobotu popoludní sme si mohli vypočuť prednášku

Martina Barta, bývalého viceguvernéra Národnej banky Slovenska, ekonomického analytika, aktívneho člena revíznej komisie ÚZ ŽNO v SR pod názvom Čo môžeme čakať na Slovensku a v EÚ v roku 2014? Obecenstvo i predseda ÚZŽNO Igor Rintel kládli prednášajúcemu mnoho otázok.

Yuval Kats, reformovaný predmodliaci z Viedne, prednášal pred skončením soboty o izraelských médiách. Prednáška odznela v angličtine. ■

PT

## Krásy – relax na izraelsky spôsob

V kine Cirko Gejzír v Budapešti bola 26. decembra premiéra filmu Krásy (pôvodný názov: **תּוֹרֵם**), ktorý bol natočený v izraelsko-francúzskej koprodukcii. Veselohra sa odohráva v dnešnom Izraeli, v jeho metropole, rušnom meste Tel Avive. Komédia trvajúca poldruha hodiny poskytne divákovi príjemný relax. Šesť hlavných hrdinov žije v jednom bytovom dome. Stretnú sa v byte jedného z nich, aby si spoločne pozreli reláciu Universong, v ktorej vystúpia aj súťažiaci z Izraela. Po súťaži má jeden z nich zlú náladu, a

pretože mu ostatní chcú pomôcť, začnú spievať. Následne sa aj oni prihlásia do súťaže Universong.

V tejto veselohre máme možnosť spoznať život šiestich ľudí, ich osud. V priebehu filmu odznie aj kritika na súťaž Universong, ktorý veľmi pripomína pesničkovú súťaž Eurovízie. Text piesne, ktorú spievajú hlavní hrdinovia, je mimoriadne jednoduchý, príťažlivý je iba jeho rytmus. Hrdinami sú tí, ktorí vo finále Universongu budú zastupovať Izrael. Ostatné sa dozvieme, ak si film pozriete film. Prajeme vám príjemnú zábavu!

*Film si v jarých mesiacoch budete môcť pozrieť aj v Komárne!* ■

Dóri Miklós

## Pred 100 rokmi zomrel Ármin Schnitzer

Rok 2014 je v Židovskej náboženskej obci v Komárne ráj jubilejným rokom nášho najslávnejšieho rabína dr. Ármina Schnitzera, sté výročie jeho úmrtia si budeme pripomínať v decembri tohto roku. Kto bol Ármin Schnitzer? Práve na túto otázku chceme odpovedať naším novým seriálom, v rámci ktorého postupne uvrejmujeme

v slovenskom i maďarskom jazyku rabínov životopis, predslov jeho diela Obrazy zo židovského života, ktoré pred 110 rokmi vyšlo v nemeckom jazyku vo Viedni, ako aj kapitolu o Komárne. Úryvky z diela do maďarčiny preložil Mihály Riszovannij a do slovenčiny Katarína Potoková. ■

## Bez podpory – prosíme o vašu pomoc!

Ústredný zväz židovských náboženských obcí na Slovensku vypisuje každý rok tendre na získanie dotácií na vypracované projekty. Projekty potom posudzujú zväzom zostavené komisie, ktoré podávajú návrh na mieru poskytovania dotácií. Od založenia tohto systému (do roku 2012 boli financie pridelované Radou na odškodnenie obetí holokaustu vlády Slovenskej republiky) sa po prvýkrát stalo, že Zväz nepodporil vydanie nášho časopisu. Už v roku 2013 schválila komisia bezprecedentné a nešťastné jazykové obmedzenie, ktoré síce nijaký zmysel nemalo, ale napriek tomu sa stalo súčasťou zmluvy o poskytnutí dotácie.

Sme toho názoru, že je zásadným záujmom slovenskej židovskej komunity, aby sme sa spoločne učili o židovskej viere, spoločnosti a dedičstve, usporadúvali podujatia v tejto krajine v akomkoľvek jazyku.

Predseda ÚZŽNO v rámci svojej komárňanskej prednášky v auguste minulého roku už prezentoval svoj názor, že komárňanská židovská komunita nemá budúcnosť. Zdá sa, žiaľ, že podaktorí by chceli naše roky trvajúce iniciatívy zničiť aj finančne.

V rámci Ústredného zväzu židovských náboženských obcí vznikli v uplynulých rokoch tri nové komunity, a to v Trnave, Trenčíne a Rimavskej Sobote, ktoré sú oveľa menšie, ako

je tá naša. Existujú komunity, ktoré organizujú jedno či dve podujatia ročne. A práve komárňanská nemá budúcnosť?

Veľkú finančnú dotáciu dostalo Dokumentačné stredisko holokaustu (DSH), ktoré sa síce považuje za celoslovenskú inštitúciu, ale jeho činnosť – a hlavne to, či financovanie jeho práce má byť úlohou židovských komunít, je otázna aj podľa vedenia samotného ÚZŽNO.

Makabiáde sa takisto ušlo niekoľko desiat tisíc eur. O tomto podujatí sa dočítate vo viacerých článkoch nášho časopisu.

Štyri projekty ŽNO v Komárne síce získali dotáciu, ktorá je v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi oveľa skromnejšia, ale Spravodajca nedostal žiadnu. **A pritom sme jediným židovským tlačovým mesačníkom na Slovensku, ktorý sa na dôvažok distribuuje do všetkých židovských komunít. Pracujeme nepretržite už 213 mesiacov a chceli by sme aj naďalej slúžiť záujmom komunity. Mnohí z nás pracujú ako dobrovoľníci, pokúšame sa o udržiavanie nákladov na minimálnej úrovni a súčasne vydávať kvalitný a pestrý magazín.**

**Prišiel čas, aby sme sa postavili na vlastné nohy, prosíme Vás, podporte vydávanie Spravodajcu! ■**

PT

## Spomínanie s ovocím – Pamätný deň holokaustu a sviatok Tu Bišvat v Útulku

Sála Móra Lipschera pri príležitosti Pamätného dňa holokaustu dňa 26. januára 2014 doslova praskala vo švíkoch. Po úvodných slovách **Tamása Paszternáka** odzneli tri prednášky, v rámci ktorých sa prednášatelia pokúsili ozrejmiť udalosti vedúce k hrôzám roku 1944 v našom meste a v regióne. Ožili ľudské osudy, tragická životná púť a príbehy niekoľkých preživších.

Po úvodných vetách **dr. Martina Korčoka** si účastníci stretnutia mohli pozrieť snímku Komárňanská dáma, ktorá svoje dieťa porodila v koncentračnom tábore v Kauferingu. Hovorí o osude Miriam Rosenthalovej. Dr. Korčok študoval etnografiu na Komenského univerzite v Bratislave, tu obhájil aj doktorský titul, od roku 2003 pôsobí ako zástupca riaditeľa Múzea židovskej kultúry Slovenského národného múzea, odborný poradca viacerých slovenských a medzinárodných organizácií vo veciach holokaustu. Od roku 2008 stojí na čele občianskeho združenia EDAH (www.edah.sk), ktoré film vyrobilo.

**Dr. Miroslav Michela** je spolupracovníkom Historického inštitútu Slovenskej akadémie vied v Bratislave a Českého historického inštitútu Karlovej univerzity v Prahe. Svojou bohatou ilustrovanou prezentáciou s názvom Výskum židovského osídlenia v Komárne sprítomnil poslucháčom udalosti spojené s príchodom Židov do nášho mesta.

Prednáška **Dr. Zoltána Vágho** pod názvom Kto rozhodol o deportácii Židov? Berlín-Bratislava-Budapešť-Birkenau 1942-1944 sa snažila ozrejmiť podstatu problematiky, ktorou sa v súčasnosti v značnej miere zaoberá celá spoločnosť v Maďarsku. Zástupca riaditeľa Výskumného strediska spoločenských konfliktov Univerzity Lóránda Eötvösa sa podobne



ako ostatní prednášajúci, snažil zodpovedať všetky otázky obecnosti.

Program podujatia pokračoval v sále Zoltána Wallensteina stretnutím Klubu Šalom pri príležitosti sviatku Tu bišvat. Tajomníčka náboženskej obce **Judit Haasová** pripravila tanieru s 15 druhmi ovocia a po uvítacích slovách **dr. Andrása Paszternáka** o tradíciách i o spôsoboch, ako sa tento sviatok oslavuje v súčasnosti, prehovorila **Barbara Paszternák-Szendy**.

Po smutných príbehoch z obdobia holokaustu poukázala spoločná oslava Tu bišvatu na to, že príslušníci židovskej náboženskej obce v našom meste aj napriek tragickým udalostiam dokážu aj po 70 rokoch spoločne sláviť svoje sviatky a s nádejou hľadajú do budúcnosti.

Vďaka patrí všetkým, ktorí prispeli k organizácii a nerušenému priebehu tohto dňa. ■

PA

# Úspešné projekty

Mesto Komárno aj v tomto roku podporuje našu sociálnu a kultúrnu činnosť. Zmluvy o poskytovaní dotácií sú v procese prípravy. Zväz židovských náboženských obcí na Slovensku podporil v tomto roku našu komunitu skromnejšou sumou ako v minulosti, prostriedky sa použijú na menšiu rekonštrukciu mikve, resp. na naše spoločenské a náboženské programy. Vo februári a v marci podáme ďalšie projekty v záujme toho, aby sme zabezpečili sústavnú realizáciu programov našej malej komunity. ■

## Ponuka programov

### Výstavy v Podunajskom múzeu, Kupec benátsky v Jókaiho divadle v Komárne

Nasledujúcou premiérou Jókaiho divadla v Komárne bude v apríli slávna Shakespearova komédia so židovskou tematikou pod názvom Kupec benátsky. V prípade záujmu našich členov a priateľov zorganizujeme spoločnú návštevu divadla. Svoj záujem nám môžete avizovať na adrese kile@menhaz.sk.

Medzi plánovanými výstavami Podunajského múzea sme objavili vernisáž dvoch našich členov. Fotografie Pétera Scheinera, žijúceho v Zürichu, budú vo fotogalérii Zichyho paláca vystavené od 5. júna do 22. septembra.

Pri príležitosti 70. výročia holokaustu usporiadajú v múzeu výstavu pod názvom Na pamiatku od Mariky z prác maliarky Miriam Neiger Fleischmannovej, žijúcej v Jeruzaleme. Výstava bude v hlavnej budove múzea na Palatínovej ulici sprístupnená od 12. septembra do 30. októbra. ■

PT

## Žiadame Vašu podporu

### Vážení čitatelia!

Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Od 1. januára 2008 môžete zasielať peniaze na nasledujúce účty (je možnosť platiť osobne na sekretariáte, ako aj poukázanie peňazí šekom):

### Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900- Slovenská sporiteľňa alebo  
10103804/5200- OTP Slovakia

### Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovenská republika

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX  
Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

alebo

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX  
Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Ďakujeme!

## Krátke správy

✧ ŽNO v Komárne, Spravodajcu a Klub Shalom podporili: dr. Wágner Jánosné (Nagykanizsa), Jozef Dukes (Bratislava), Alexander Wohlstein (Bratislava), MUDr. Ivan Kolin (Košice), Ondrej Földes (Bratislava), rodina Gábor (Veľký Krtíš), Ibolya Bruckner (Hurbanovo), Zuzana Šajmovičová (Piešťany), Štefan Šebo (Tekovské Lužany), Alžbeta Šalátová (Levice), Tibor Messinger (Nové Zámky), Valéria Deutsch (Nové Zámky), ŽNO Rimavská Sobota a anonymní darcovia. Ďakujeme!

✧ V marci navštívia Menház - Útulok stredoškôláci zo Štúrova pod vedením učiteľa dejepisu Juraja Himmlera. Študenti sa zúčastnia na netradičnej hodine dejepisu.

✧ Pred konaním zimnej Makabiády zasadlo na Štrbskom plese vedenie Ústredného zväzu židovských náboženských obcí na Slovensku. ŽNO v Komárne zastupoval jej predseda Anton Pasternák. Na zasadnutí schválili výročnú správu za rok 2013 a rozpočet na rok 2014, hovorili o aktuálnych problémoch, o cintorínoch a záležitostiach Chevra Kadiša.

✧ Začali projektové práce na založení múzea našej komunity, ktoré otvorí svoje brány v júni tohto roku. Naďalej očakávame všetky dokumenty a predmety, ktoré sa spájajú s históriou a súčasnosťou komárňanskej židovskej komunity!

✧ Do Knižnice Bélu Spitzera pribudli nové knihy. Srdečne očakávame našich čitateľov.

## Objednajte si

Košer pekárské výrobky (barches, kakaový koláč a iné druhy pečiva) si môžete najbližšie objednať v nasledujúcich termínoch: **14. marca** (Purim) – aj Hamanove taštičky a **2. mája**. Objednávky odovzdajte najneskôr do stredy aktuálneho týždňa na telefónnom čísle 7731-224 alebo na adrese menhaz@menhaz.sk.

Objednané výrobky si môžete prevziať vždy v nasledujúci piatok popoludní v kancelárii ŽNO v Komárne. ■

## Spomínanie s ovocím



Náš článok na strane 3.

## Výlet do Piešť'an

V tomto roku oslavujeme Purim, jeden z našich najveselších sviatkov, **16. marca**. Pri tejto príležitosti sme dostali pozvanie od piešťanského rabína pána Zeva Stiefela, ktorý nás s radosťou privíta na veľkolepom programe Purim v Štetli, usporiadanom v jednom z piešťanských hotelov. Na podujatí vystúpi skupina Pressburger Klezmer Band. Návštevníkov odetých v kostýmoch, pripomínajúcich oblečenie v Štetli, odmenia. Pred účasťou na samotnom podujatí plánujeme prehliadku mesta a prechádzku svetoznámymi kúpeľmi. V prípade záujmu sa v termíne do 5. marca prihláste na e-mailovej adrese kile@menhaz.sk, alebo na telefónnom čísle 7731-244. Odchod: o 12. hodine pred budovou Útulku-Menház. Všetkých pozývame na kóšer Hamanove taštičky, privezené z kóšer pekárne v Budapešti. Začiatok programu: 16:00 (Hotel Eden). Odchod domov: cca o 19. hodine. Príchod do Komárna: okolo 21. hodiny. Celková suma za účasť je 12 eur, pre účastníkov programu ŽNO 6 eur. ■



## Otvorená univerzita pokračuje

Židovská náboženská obec v Komárne pozýva všetkých záujemcov na prednášky Otvorenej univerzity Židovskej univerzity v Budapešti, ktoré sa budú konať v jarnom období. Program je určený pre všetkých a je bezplatný.

**Miesto konania:** Menház – Židovské kultúrne a spoločenské centrum, Ul. Eötvösa 15, Komárno.

**Začiatok** vždy o 16:00 h. Tlmočenie do slovenčiny je zabezpečené!

**20. marca 2014**

*Doc. Szántóné dr. Balázs Edit:*  
Purim v Bude

**9. apríla 2014**

*Sándor Friedmann:*

Umenie spomínania v období po holokauste.

**30. apríla 2014**

*Dr. András Zima:*

„V medziach nových hraníc.“ – Medzivojnové budapeštianske skupinové stratégie zamerané na modernizáciu židovstva v súvislosti so zmenou hraníc v Karpatskej kotline.

**28. mája 2014**

*Dr. János Pelle:*

Posledné obvinenia z rituálnej vraždy. ■

## Sederový večer

Naša ŽNO v Komárne aj v tomto roku usporiada tradičný sederový večer, ktorý sa uskutoční **v utorok 15. apríla 2014** (druhý večer) – o 18.00 hod v Židovskom kultúrnom a spoločenskom centre v Menháze, v sále Zoltána Wallensteina. Cena kóšerovej večere je 3,- eurá. Prihlásiť sa môžete **do 7. apríla 2014**, na adrese kile@menhaz.sk alebo na sekretariáte ŽNO, tel. č.: 7731-224. ■